

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งข้อโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรม จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ในคดีแพ่ง ๒ คดี และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ในคดีแพ่ง ๑ คดี สรุปข้อเท็จจริงแต่ละคำร้องได้ความว่า

คำร้องที่ ๑ ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรม จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๖๑๙๑/๒๕๔๑ ฟ้องนายสมชาย ชัยศรีชวลา เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ข้อหาบัญชีเดินสะพัด กู้ยืม ตัวเงิน บังคับจำนอง โดยให้จำเลยชำระเงิน ๓๔๓,๐๖๕,๖๑๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑๔,๕๔๕,๗๘๗.๙๔ บาท จากต้นเงิน ๑๘๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท และจากต้นเงิน ๑๗,๖๙๔,๐๖๓.๕๙ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นแก่โจทก์

คำร้องที่ ๒ ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรม จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๗๑๗๓/๒๕๔๑ ฟ้องบริษัท พินิจสมบัติ จำกัด ที่ ๑ นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ ที่ ๒ ร้อยเอก หม่อมราชวงศ์ดำรงเดช ดิศกุล ที่ ๓ นายพงศ์พินิจ อินทรทูต ที่ ๔ หม่อมหลวงรองฤทธิ์ ปราโมช ที่ ๕ เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ข้อหาผิดสัญญาตัวสัญญาใช้เงิน ค่าประกันค่าเสียหาย โดยให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๓๙,๓๓๓,๔๔๕.๘๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น

คำร้องที่ ๓ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗๒/๒๕๔๑ ฟ้องนายแดง สว่างศรี เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ข้อหากู้เบิกเงินเกินบัญชี บังคับจำนอง โดยให้จำเลยชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชีจากต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท และดอกเบี้ยถึงวันฟ้องอีก ๑๘,๐๗๙.๕๙ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๑๓๕,๕๙๓.๗๙ บาท และให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ ในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยตามคำร้องทั้งสามให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะประเด็นการคิดดอกเบี้ย ในอัตราดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องทั้งสามคำร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรี รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และขอให้ส่งข้อโต้แย้งของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๖๔ ว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้นเป็นประกาศ ที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องทั้งสามคำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

อย่างเดียวกัน จึงให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน โดยประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ที่ออกโดยอาศัยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะทำสัญญานั้น ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นตามคำร้องทั้งสามคำร้องที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ ว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีผลใช้บังคับได้เท่าที่อยู่ในขอบเขตของพระราชบัญญัตินั้น ๆ แต่มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และประกาศธนาคารพาณิชย์ตามคำร้องทั้งสามนี้เทียบเคียงได้กับประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีใช้ประกาศของทางราชการ และไม่ใช่วินิจฉัยแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้ จึงไม่ต้องวินิจฉัยอีก

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายเชาวน์ สายเชื้อ นายโกเมน ภัทรภิรมย์ พลโท จุล อติเรก นายชัยอนันต์ สมุทวณิช นายประเสริฐ นาสกุล นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายมงคล สระฐาน นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตทัณฑ์ประภาศ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๘๕ ก วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒